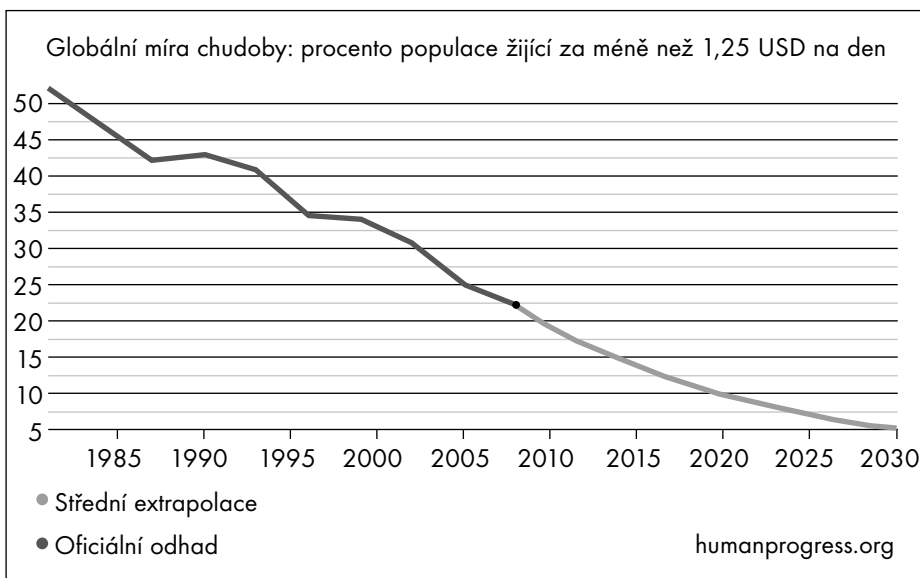

Potřebuji k životu sedm miliard lidí

RADIM SMETKA

Skutečně, měli bychom vynaložit veškeré úsilí, abychom změnili tato čísla, protože už dnes překračujeme planetární nosnost naší planety. [...] Tedy ano, měli bychom udělat všechno možné," prohlásila před nedávnem v souvislosti s „přelidněním“ planety Země v jednom videorozhovoru Christiana Figueres, výkonná tajemnice UNFCCC, agentury zřízené OSN za účelem snížení rizik katastrof. Nejde o nijak výjimečný výrok. Podobné výroky a prohlášení můžeme slyšet poměrně často od celého hnutí následovníků Paula Ehrlicha, autora světoznámé knihy Populační bomba z roku 1960, která předpovídala masový hladomor do roku 2000. O celé dvě století dříve podobné katastrofické scénáře předpovídal reverend Thomas Malthus, po kterém se dnes celý myšlenkový proud – malthusiánství – jmenuje. Žádná katastrofa nenastala. Naopak, hladomor s rostoucí populací klesá.

Matt Ridley se ve své knize Racionální

optimista zabývá zajímavou otázkou. Všiml si, že je člověk jediným tvorem na planetě, který dokáže sám sobě zvětšovat svou ekologickou niku. Tedy, že se i při růstu populace všem jedincům daří lépe. Ekologické niky ostatních organismů jsou ovlivňovány výhradně zvětškovou. Pokud tedy vzroste schopnost prostředí uživit více jedinců nějakého druhu, je to způsobeno například nějakou změnou klimatu, nezávislou na činnosti toho druhu. U člověka je tomu jinak. Jak to člověk

dokázal? Ridley nepřipisuje tento úspěch lidské inteligenci, ale dvěma neodmyslitelně spjatým vynálezům: směně a specializaci. Člověk je totiž zároveň jediný tvor na planetě, který obchoduje a specializuje se na to, v čem je lepší. A to i tehdy, kdy není cílem rozmnožování nebo péče o potomstvo (jako například u včel, ptáků, apod.).

Zdůraznil bych na této myšlence Matta Ridleyho jednu důležitou věc. Člověk je totiž druh, který nejenže dokáže zvětšit svou

(Pokračování na str. 2)

DÁLE ČTĚTE:

Radim Smetka

Potřebuji k životu sedm miliard lidí

Mojmír Hampl

Evropa potřebuje resuscitovat slovo soutěž

Daniel Bier

Proč se tolik uprchlíků topí?
A proč neletí?

Martin Pánek

Právo na soukromí: jiskra, jež
zažehla americkou revoluci

Terry L. Anderson, Shawn Regan

Kterak lovci trofejí zachraňují lvy

Marek Numerato

Druhý věk strojů napovídá, jak
proměnit svět umělé inteligence

Evropa potřebuje resuscitovat slovo soutěž

MOJMÍR HAMPL

Zdá se, že stávající model evropské integrace ztrácí dech. Dle mého zejména kvůli přehnanému důrazu na myšlenku, že vzájemné rozdíly a soutěž škodí. Že odlišnosti mezi zeměmi v hospodářské politice, mzdách, sociálních podmínkách, agrárních podmínkách či daních jsou v zásadě problémem a ohrožením integrace jako celku. Protože rozdíl znamená v podmínkách dnešní EU jakousi „nefér“ výhodu pro jednoho a nevýhodu pro druhého. Jen když

je vše stejné, evropsky harmonizované, funguje to dle integračního hlavního proudu uspokojivě. Koneckonců na aktuální diskusi o uprchlících je to vidět též. Všude jich má být dle hlavního proudu EU proporcionálně „stejně“, přes zcela odlišné migrační preference elektorátů v jednotlivých zemích i odlišnou poptávku samotných uprchlíků po životě v jednotlivých zemích EU.

Proč ten strach ze soutěže? Nejen, že je zdravé, když země soutěží o da-

(Pokračování na str. 2)

Potřebuji...

(Pokračování ze strany 1)

ekologickou niku a tím udržet větší populaci, ale především, větší lidská populace vede ke zvětšování ekologické niky. S růstem populace jsme tedy stále efektivnější, produktivnější a prosperující. Každý další obyvatel naší planety, se kterým můžeme obchodovat, prohlubuje možnost specializace ostatních lidí. Nevěříte?

Znalosti a schopnosti neudrží lidstvo někde na papíře nebo pevných discích počítačů, ale tím, že danou znalost a schopnost aktivně využívá. Souhrn všech znalostí lidstva je uložen v hlavách a rukou sedmi miliard pozemšťanů a jakýkoliv nižší počet lidí by znamenal nižší úroveň znalostí a schopností. To Ridley dokázal, když poukázal na případ Tasmánie, která se před 10 000 lety oddělila od pevniny. Obyvatelé nově vzniklého ostrova nemohli obchodovat s obyvateli kontinentální Austrálie. Tasmánci ztratili mnohé znalosti a schopnosti, které dříve ovládali, protože je při nízkém počtu obyvatel nedokázali udržet a museli se soustředit na zajištění základních potřeb.

To neznamená, že při konstantním počtu obyvatel nedochází k růstu produktivity. Nové vynálezy nám občas umožní dosáhnout stejného výsledku nějakou snazší cestou – za kratší čas, s nižšími náklady. Díky těmto vynálezům může lidstvo nějakou starou znalost zcela opustit a nahradit ji znalostí novou, protože na volném trhu nedává smysl udržovat znalost, jak něco vyrábět složitější cestou – „neuživí se“. Současná úroveň lidstva tedy umožňuje růst produktivity i při stávajícím počtu obyvatel. Toho ostatně vyspělé části světa využívají. Jelikož mírně bohatnou i bez přírůstku obyvatel, nemají k přírůstku motivaci a růst jejich populace se tak zastavil.

Odborně se tomu říká demografická transformace. Ta se však nedá vyvolat uměle. Nelze snížit počet obyvatel planety a doufat, že se nám dostatečně zvýší produktivita práce. Kausalita je opačná. Nejprve se musí zvýšit produktivita a pak teprve lidé ztratí potřebu růstu populace.

Potřebuji k životu sedm miliard lidí. Nemyslím to v nadsázce. Skutečně je potřebuji. Kladli jste si někdy otázku, proč věci v obchodech stojí právě tolik, kolik stojí? Je to proto, že je výrobci za tyto ceny dokážou a musí dokázat vyrobit. Jednak proto, že je na trhu konkurence, která je tlačí k inovacím a tedy zlevňování produkce. Avšak především díky specializaci. Díky tomu, že se výrobce může zcela soustředit na výrobu toho produktu, dokáže jej vyrábět takto efektivně. Ostatní činnosti, které ke své produkci potřebuje, ať už jde o dopravu nebo třeba výrobu primárních surovin, zase přenechává těm, kteří se specializují na ně. Kdyby na planetě byla polovina lidí, nikdy by nevznikl tak silný konkurenční tlak, který by vedl k inovacím a ke zlevňování produkce. Kdyby na planetě byla polovina lidí, nikdy by se výrobce nemohl takto úzce specializovat, neměl by na výběr z tolika subdodavatelů, řadu věcí by si musel dělat sám a nedosáhl by takové efektivnosti. Nikdy by nevznikla schopnost takto levně vyrábět. Totéž platí pro jakýkoliv obor lidské činnosti. Méně farmaceutů by znamenalo dražší léky a diagnostické přístroje. Méně staveb dražší domy a bydlení. Cokoliv vás napadne...

Děsí mě myšlenka snížení počtu obyvatel. Nejen kvůli tomu, že odmítám centrální plánování porodnosti a zásahy do soukromého rozhodování rodin o počtu dětí, ale také kvůli tomu, že by to na naši civilizaci mělo katastrofální dopad. Někteří alarmisté jsou přesvěd-

čení o tom, že planeta udrží jen 500 milionů lidských obyvatel. Takový propad by znamenal, že bychom se museli vzdát ohromného množství znalostí a schopností. Znamenalo by to návrat do pravěku. Museli bychom se vzdát téměř všeho, co máme. Stáli bychom před otázkou, zda se vzdát spíše jídla, léků nebo střechy nad hlavou. V první okamžik by se lidstvo vzdalo statků, které velmi elasticky reagují na výši důchodu. Ekonomové je nazývají luxusní statky. Jedním z luxusních statků je například péče o životní prostředí. Lidé se vždy raději vzdají čistého životního prostředí než základních potřeb, jako je jídlo či střecha nad hlavou.

Pokles lidské populace by tak měl na naši planetu devastující účinky a půl miliardy lidí by huntovalo planetu daleko horším způsobem než miliard sedm. Připusťme si: potřebujeme k životu sedm miliard lidí; k našemu současnému stylu života, který prakticky nezná hladomor, nezná úmrtnost na banální choroby, a který znamená stále se zlepšující péči o životní prostředí. Usilujme tedy o to, abychom naopak využívali potenciálu sedmi miliard lidí co nejlépe. Vymysleme způsoby, jak do mezinárodní směny a specializace vtáhnout každého obyvatele planety, ideálně bez obchodních bariér; dejme prostor vynálezům, které snižují transakční náklady na směnu – ať už jde o mezinárodní burzy nebo třeba stále úspornější způsoby přepravy zboží. Díky tomu dosáhneme efektivnějšího nakládání se zdroji naší planety i rovnoměrnějšího rozdělení bohatství, díky němuž si i chudé regiony světa budou moci dovolit luxusní statky, ke kterým patří třeba čisté životní prostředí.

Radim Smetka je místopředsedou Strany svobodných občanů a členem redakční rady Laissez Faire.

Evropa...

(Pokračování ze strany 1)

nové poplatníky, investory, pracovní sílu mezi sebou. Soutěž je dokonce dobrá i uvnitř jednotlivých zemí, jak je vidět na státech federálního či kvazifederálního typu. Bohaté Spojené arabské emiráty hospodářsky soupeří nejen se zbytkem Blízkého Východu a světa. Navíc jsou emiráty Dubaj a Abú Dhabí sobě rivaly navzájem. Výsledkem jsou ne jedna, ale dvě skvělé letecké společnosti v jedné zemi a ne jedno, ale dvě dlouhodobě bohatnoucí města vedle sebe. Švýcarské kantony též navzájem rozdílnými daněmi zápolí o daňové poplatníky, byť pravda

méně než dříve. A ve Spojených státech to do jisté míry platí též.

V EU jsou pro mnohé rozdíly v korporátních daních potíž. Pro ně je ideálem integrace často jen ona stejnost. Jen harmonizovaná identičnost zaručuje, že nikdo nikoho nebude „neferově“ porážet. Koneckonců z této iluze „měnové rovnosti“ vzešlo i euro. Přitom zestejnování podmínek všech a pro všechny uvnitř států a mezi nimi nemusí být návodem na rychlejší růst, ale naopak na kolektivní stagnaci. Aby vše mohlo být všude stejné, je nutné průměrovat, což nutně odřezává ty nejlepší krajní varianty, které vždy táhnou celek vpřed. Průměr bývá šedý. Kdo se odchyluje nahoru, bude dodaněn či zregulován, kdo dolů, bude dotován a subvencován.

Proto se stále necháváme opíjet mýty, že více integrace bude znamenat vždy a všude více blahobytu. Proč? Oblíbená metafora vlaku říká, že čím pevněji k sobě připojíme rozdílné vagóny, tím pojede celý vlak rychleji. V praxi vidíme, že to může být právě naopak. Spojovat k sobě zcela napevno další a další tak odlišné vagóny vede k tomu, že celá souprava jede obtížně a jen díky mimořádnému technickému úsilí či dokonce nejede vůbec, protože pasažéři nemají ani shodu na žádoucí konečné destinaci celé jízdy. Je pak překvapením, že méně integrované země v EU mimo eurozónu rostou dlouhodobě rychleji než těsněji integrovaná eurozóna sama?

Je strašidlem vícerychlostní integrace? Ale jděte. Ať má EU třeba 10 nebo

15 rychlostí, jen ať probůh má vůbec nějakou! A k tomu je potřeba právě resuscitovat slovo soutěž a nezaměňovat integraci za permanentní průměrování všeho, od obchodních modelů bank, forem financování společností a pravidel prodeje až po ceny za služby typu roamingu či tzv. interchange fees u platebních karet. Skutečně se zdá, že ze slosloví jednotný trh má integrační mainstream mnohem raději přídavné jméno *jednotný* než podstatné jméno *trh*.

Významným výrazem chybějící zdravé soutěže v EU je koneckonců nedostatek

debaty o ní samé v ní samé. Zdravá debata je přece konkurencí, soutěží svého druhu. Všimněme si však, že v případě celého integračního projektu v Evropě má debata mnohdy nenormální povahu. Spíše než zdravá výměna názorů v ní figurují dosti zabetonované pozice hlavního proudu na straně jedné a heretiků na straně druhé. Jako by šlo o víru a ne o praktické řešení problémů. Hlavní proud pak často v obranném instinktu propadá umrtvujícímu a glajchšaltujícímu groupthinku, heretici zase zcela planému extremismu a destrukcionismu. A obě tyto

síly činí rozumnou a otevřenou debatu stále méně možnou. To vše zhoršeno o fakt, že opravdový panevropský veřejný prostor je velmi malý a křehký a vše podstatné se „překládá“ do národních kontextů, což debatu činí mezi zeměmi stále obtížnější. I proto je resuscitace *soutěže* jako vůdčího principu dalšího vývoje EU tak potřebná. Pouhopouhé zestejnování může znamenat, že budeme dělat stejné chyby pro 500 milionů lidí najednou, s obtížnou možností korekce.

Mojmír Hampl je viceguvernérem České národní banky

Proč se tolik uprchlíků topí? A proč neletí?

DANIEL BIER

Pokud sledujete zprávy, nejspíš jste v poslední době zaznamenali několik zpráv o uprchlících, kteří se utopili, když se potopily přeplněné lodě, které je převážely přes Středozemní moře. Nedávno zemřelo 900 lidí,[1] když se u libyjského břehu převrhla jejich loď. Jiná loď se potopila v Egejském moři a zabila přitom minimálně jednoho člověka.[2]

New York Times píše, že v jediném dubnovém týdnu se utopilo 1200 lidí,[3] a to v roce, který už tak byl na cestě stát se nejhorším, co se počtu úmrtí migrantů týká:

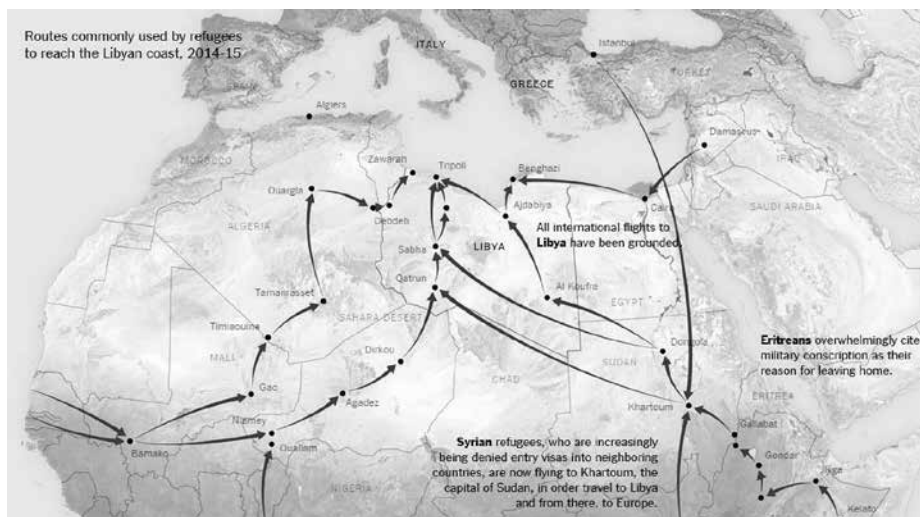
„Počet úmrtí ve Středozemním moři je odhadován na 1500 obětí – drastický nárůst oproti minulému roku. S příchodem teplejšího počasí se počet migrantů[4] na převeděckých lodích prudce zvýšil. Během prvních 17 dubnových dní bylo zachráněno 11 000 lidí.“

Za celý loňský rok na této cestě zemřelo 3200 lidí a téměř 130 000 lidí bylo zachráněno italským námořnictvem. Timesy odhadují, že migrační krize se blíží rekordním hladinám, protože lidé utíkají z válkou poznamenaných a strádajících míst, jako je Afghánistán, Sýrie a Irák nebo africké země jako Gambie, Somálsko, Mali a Eritrea.

Většina těchto mezinárodních uprchlíků utíká přes Libyi, protože její vlastní chaotický stav znamená, že převeděči můžou operovat beze strachu ze zásahů místní vlády. Timesy nápomocně načrtly tok žadatelů o azyl skrz Afriku a Střední východ do Libye: (viz ilustraci vpravo).

Uprostřed toho všeho profesor Hans Rosling (možná jste viděli jeho videa o očekávané délce dožití[6] nebo magické práce[7] – a pokud neviděli, měli byste) pokládá zvědavou otázku: *Proč neletí?*

Je to zajímavá otázka. Pokud je cestování skrz občanské války a padlé státy

kvůli nalodění na nebezpečně přeplněné lodě tak riskantní, proč uprchlíci a imigranti prostě nenaskočí na bezpečný, krátký a pohodlný let do Evropy a nehladají azyl tam?

Není to tím, že je to příliš drahé. Rosling ukazuje, že místo na těchto lodích stojí 1000 € a více, zatímco let z Etiopie do Švédska stojí 400 €, z Libanonu do Británie také 400 € a z Egypta do Itálie pouze 320 €.

Není to ani tím, že by jim bránily jejich vlády. Tyto státy obecně nemají reálnou možnost nebo zájem zastavit emigraci (Eritrea je možná jedna výjimka – odtud lidé prchají, aby se vyhnuli povinné vojenské službě).

Není to ani proto, že Evropa by je nepřijala. Mnoho zemí EU, například Německo nebo Švédsko, uprchlíky přijímá.

Jde o něco jiného. Rosling: „Co přesně brání uprchlíkům v tom, aby přiletěli do Evropy a zažádali o azyl? Mohou se dostat na letiště, mohou si dovézt letenku, ale jsou zastaveni na check-inu. Jsou zastaveni

leteckou společností a nemohou se dostat do letadla.“

Rosling ukazuje na směrnici Evropské unie 2001/51/ES, která říká – v podstatě – že aby EU mohla bojovat s nelegálními imigrací („nedovoleným přistěhovalectvím“ podle slov směrnice – pozn. překl.), platí každý letecký a námořní dopravce, který přiveze osobu bez platných vstupních dokumentů, všechny náklady spojené s navrácením této osoby zpět do země jejího původu.

Směrnice explicitně vyjímá migranty, kteří mají práva coby uprchlíci podle Ženevských konvencí. Ale kdo určuje, kdo je „legitimní“ uprchlík a kdo pouze „nelegální imigrant“?

V důsledku hodila EU zodpovědnost na zaměstnance aerolinek na přepážce a pokud se spletou – podle úsudku cílové země – aerolinka musí platit všechny náklady na deportaci jejich zákazníka.

Je to nastavené tak, že letecké společnosti jsou motivovány odmítnout každého, kdo nemá vízum cílové země, přestože

– podle pravidel EU a Ženevských konvencí – má tento uprchlík právo uprchnout a žádat o azyl.

„Právě tato směrnice je důvodem,“ říká Rosling, „proč se tolik uprchlíků topí ve Středomořím moři.“

[1] CBS News: Europe's deadliest migrant sea disaster ever?; <http://www.cbsnews.com/news/hundreds-of-migrants-feared-dead-after-boat-sinks-in-mediterranean-sea/>

[2] Hurriyet Daily News: Migrant boat sinks in Aegean Sea, killing at least one; <http://www.hurriyetaidailynews.com/migrant-boat-sinks-in-aegean-sea-killing-at-least-one.aspx?pagenID=238&nID=81818&NewsCatID=341>

[3] New York Times: What's Behind the Surge in Refugees Crossing the Mediterranean Sea; <http://www.nytimes.com/interactive/2015/04/20/world/europe/surge-in-refugees-crossing-the-mediterranean-sea-maps.html>

[4] New York Times: Influx of Migrants Across Mediterranean Nears Record Levels; <http://www.nytimes.com/2015/04/14/world/europe/influx-of-migrants-across-mediterranean-nears-record-levels.html>

[6] Hans Rosling's 200 Countries, 200 Years, 4 Minutes; <https://youtu.be/jbkSRLYSojo>

[7] Hans Rosling: The magic washing machine; http://www.ted.com/talks/hans_rosling_and_the_magic_washing_machine

Daniel Bier je editorem rubriky *Anything Peaceful* na webu *FEE.org* a seniorním editorem webu *SkepticalLibertarian.com*

Právo na soukromí: jiskra, jež zažehla americkou revoluci

MARTIN PÁNEK

Čtvrtý dodatek americké ústavy je sice pouhý jeden krátký odstavec, dokonce jenom jedna rozvitá věta, jeho důsledky jsou však dalekosáhlé. Jedná se o odstavec, který znamenal velkou revoluci ve vztahu mezi vládou a občanem.

THE FOURTH AMENDMENT

The right of the people to be secure IN THEIR PERSONS, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no Warrants shall issue, but upon probable cause, supported by Oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized.

„Právo lidí na bezpečí jejich osob, domovů, písemností a majetku nesmí být porušováno nepřiměřenými prohlídkami a konfiskacemi a nesmí být vydán rovněž žádný soudní příkaz; jedině pokud se opírá o důvodné podezření doložené přísahou nebo místo-přísežným prohlášením a pokud obsahuje přesné určení místa, které má být prohledáno, přesný popis osob, které mají být vzaty do vazby, a věcí, jež mají být zabaveny.“

Prakticky každé slovo tohoto dodatku je revoluční věcí. Bez nadsázky se dá tvrdit, že čtvrtý dodatek je základním kamenem právního státu. První věta zaručuje, že stát nesmí prohledávat osoby (např. na ulici), domy, majetek (např. auta) nebo písemnos-

ti, pokud nedokáže artikulovat „probable cause“, což jsem přeložil jako důvodné podezření. Působ této myšlenky je v tom, že stát musí být schopen s nějakou pravděpodobností (probable) říct, proč se domnívá, že zrovna tato osoba páchá trestný čin nebo přechovává důkazy o trestném činu.

Být tmavé pleti, mít dredy, pohybovat se ve večerních hodinách po ulici nebo nechít se bavit s policistou nezavdává *probable cause*, a proto nesmí být v právním státě takový člověk prohledáván. Pokud je ale někdo přistižen, jak rychle utíká z obchodu s elektronikou a v podpaží drží LCD televizi ještě v krabici, tak má policista poměrně snadno artikulovatelnou *probable cause*. Nebo když někdo odjíždí autem od hospody a motá se od krajnice ke krajnici.

Protože se čtvrtý dodatek vztahuje prakticky na jakékoliv jednání s policistou (nejprve federálním, ale po přijetí 14. dodatku i státním) a dalšími silovými složkami vlády, je jeho dopad obrovský a za každým slovem čtvrtého dodatku stojí spousta trestních verdiktů Nejvyššího soudu. V současné americké ústavní praxi požívá automobil na silnici mnohem menší ochrany než dům.

V seriálu *Breaking Bad* (česky vysíláno jako *Perníkový táta*) je čtvrtý dodatek a tato problematika krásně ilustrována touto výměnou mezi majitelem parkoviště a Hankem Schraderem z DEA (Drug Enforcement Administration), když se v zastaveném karavanu na parkovišti ukrývají pervitinový boss Heisenberg a jeho partner Jesse Pinkman. Předmětem sporu je, zda je karavan zaparkovaný na parkovišti dům, nebo automobil. Podle judikatury Nejvyššího soudu je totiž k prohlídce domu zapotřebí soudní příkaz (který soudce vydá jedině na základě *probable cause*), zatímco pro prohlídku automobilu policii stačí pouze *probable cause* a soudní příkaz nepotřebuje.

DEA: Pane Pinkmane, chcete k tomu ještě přidat odporování zatčení [v USA samo o sobě trestný čin – pozn. aut.]? Přidáme to. Mně to žilý netrhá. Poslední šance udělat to jednoduše.

Majitel parkoviště: Máte soudní povolení k prohlídce?

DEA: A vy jste kdo, hm? Kdo jste a co víte o tomhle karavanu?

Majitel parkoviště: Jsem majitel tohoto parkoviště. Což znamená, že nedovoleně vstupujete na soukromý pozemek. A co se toho karavanu týče, připadá mi zamčený, což znamená, že do něj chcete násilím vstoupit, takže znova: máte povolení?

DEA: No, ale já žádné nepotřebuju, když mám *probable cause*.

Majitel parkoviště: Důvodné podezření se vztahuje na vozidla, jak chápu já. Chápete, zastavení vozidla na silnici a co já vím.

DEA: Vidíte tyhle kulaté gumové věci? To jsou kola. Tohle je vozidlo.

Majitel parkoviště: Tohle je bydliště, rezidence... chráněná čtvrtým dodatkem před nezákonnými prohlídkami a konfiskacemi. Viděl jste ten karavan jet? Jak víte, že funguje? Viděl jste nějaké protizákonné jednání? Mně to připadá, že tady jenom chcete něco najít bez podezření. Nemyslím si, že by to obstálo před soudem.

DEA: Jo? Tak se podívejte na tohle [ukazuje na pásku přelepené díry od nábojů a odtrhává pásku]. Jako co vám to připadá? Mně teda připadají jako díry od kulek. V tomhle bydlišti někdo střelil ze zbraně. Existuje pár soudců, kteří by to uznali jako důvodné podezření.

Heisenbergův partner Jesse: Jak jste mohl vědět, že tam jsou ty díry, dokud jste neodlepil tu pásku?

Majitel parkoviště: To je pravda. *Probable cause* musí být jasně zřetelná.

DEA: Někdo je vevnitř.

Jesse: Soukromé bydliště. Neobtěžujte mě. Děvko!

Kdo by býval čekal, že majitel parkoviště bude mít tak dobře nastudovanou judikaturu Nejvyššího soudu? Dokonce lépe než Jay-Z, který rapuje o tom, jak policista potřebuje soudní příkaz k prohlídce auta. Pro extenzivní výklad a diskusi relevantní judikatury viz [1].

Čtvrtý dodatek chrání nejenom před bezdůvodnými prohlídkami jednotlivců, ale také – a možná zejména – proti tzv. *dragnetům*. *Dragnet* v původním významu v angličtině znamená vlečnou síť na chytání ryb, v přeneseném významu se používá pro policejní zátahy, kdy policisté prohlédávají v určité oblasti všechny domy (jako měli v oblíbené nacisté a jako to nyní zavedlo Maďarsko) nebo všechna auta (jako česká policie při akci Kryštof apod.), aniž k tomu mají *probable cause*, o soudním příkazu nemluvě.

Dragnety založené na obecných příkazech byly populární v Anglii a amerických koloniích. Druhý prezident USA John Adams proto podle některých zdrojů označil čtvrtý dodatek za jiskru, jež zažehla americkou revoluci. Ctihodní občané nemají co být obtěžováni nebo sledováni policií.

Jak už je řečeno výše, Nejvyšší soud ohlodal čtvrtý dodatek v případě automobilů až na kost, před dvěma lety dokonce aproboval i poměrně zoufalou praxi s policejními psy.[2] Někteří libertariáni říkají, že v USA je jenom málo míst, kde je svoboda člověka více ohrožena než v jeho vlastním autě, pokud je zastaví policista.

V posledních letech se velká diskuse rozproudila nad pravomocemi NSA (National Security Agency), která – jak se ukazuje – používá právě *dragnet* na sběr informací o uživateli, když nemá k dispozici soudní

příkaz, který přesně popisuje prohledávanou osobu, ale právě obecný příkaz pro jednu telekomunikační firmu, např. Verizon, a všechny její zákazníky. NSA však díky tomuto programu nedokázala chytit ani jednoho teroristu,[3] přičemž právě jejich chytání má ospravedlňovat tuto skandální protiústavní praxi. Jak zmínil prezidentský kandidát Rand Paul: „Naši předkové by byli zděšeni.“

Podle Goetheho je sice teorie šedivá a strom života zelený, avšak v případě čtvrtého dodatku je tomu spíše naopak. Výborný právní dokument, který má lidem zaručovat svobodu, barevný život a ochranu před státním čmoucháním, který praxe federálních soudů velmi ohlodala na šedivou praxi policejního státu.

Čtvrtý dodatek, jak byl zamýšlen, nemožňuje úsekové měření rychlosti ani rychlostní radary, které měří rychlost každého projíždějícího auta. Oba systémy totiž měří každého bez ohledu na *probable cause*. Neexistuje důvod, proč by policie měla sledovat nebo fotit auto (resp. jeho řidiče), který není podezřelý z protizákonného jednání. Pokud se však někdo řídí po silnici jako šílenec, *probable cause* tím zakládá.[4]

Mezi výjimky, kde čtvrtý dodatek neplatí, se také řadí pásmo 100 mil od mezinárodních hranic, ve kterém smí policista prohledávat osobní automobil i bez *probable cause*. Už samotných 100 mil od hranic je absurdně vysoké číslo, které by pokrývalo celou rozlohu České republiky, avšak do mezinárodních hranic pro účely této výjimky se vztahují i mezinárodní letiště, takže tato zóna pokrývá i téměř celé Spojené státy americké! Je zbytečné dodávat, že čtvrtý dodatek o žádných hraničních výjimkách nehovoří.

Judikatura Nejvyššího soudu chrání obyvatele USA poměrně solidně aspoň v jejich domovech. Policisté mají dokonce zakázá-

no bez soudního příkazu přijít s čmouchajícím psem před dům, a tím tak vytvářet *probable cause*, že v domě se nacházejí drogy. Tento verdikt v kauze *Florida v. Jardines* přitom vynesl Nejvyšší soud ve stejném složení jako verdikt přesně opačný u automobilových prohlídek.

Mnoho lidí argumentuje, že kdo nemá co skrývat, tomu nemůže policejní slídění vadit. Jenže lidé požadují soukromí nejenom kvůli tomu, že páchají trestné činy. Většina lidí nejsou zločinci, avšak i přesto mají domy neprůhledné zdi, okna mají záclony a závěsy. Počítačová hesla také nerozdáváme na potkání.

Věci, které děláme, ale nechceme, aby je viděli nepovolání, jsou spousty. Před šéfem neukazujeme fotky z bouřlivých nocí, před kamarády neukazujeme online konverzace s jinými kamarády, před manželem a manželkou neukazujeme nejenom konverzace s milenci a milenkami, ale často ani obsah šuplíku. Volnomyšlenkářští a otevření čtenáři si mohou myslet, že na jejich životě nic tajného není, naopak konzervativním čtenářům může tohle všechno připadat zcela amorální. Libertini i konzervativci by se ale měli shodnout na tom, že není záležitostí vlády, aby se do takových věcí pletla nebo aby o nich vůbec věděla.

[1] Caleb Mason: Jay-z's 99 Problems, Verse 2: A close reading with Fourth Amendment guidance for cops and perps; <http://s3.documentcloud.org/documents/396286/99problems.pdf>

[2] This Dog Can Send You to Jail; <https://reason.com/archives/2013/01/31/this-dog-can-send-you-to-jail>

[3] Would You Believe Zero Terrorist Attacks Foiled by the NSA's Phone Record Dragnet?; <https://reason.com/blog/2013/12/17/would-you-believe-zero-terrorist-attacks>

[4] Stranou ponechávám otázku, zda samotné překročení rychlosti má být důvodem k zastavení vozidla a postihu.

Martin Pánek je šéfredaktorem *Laissez Faire* a *euroSEPTIK.cz*

Kterak lovci trofejí zachraňují lvy

TERRY L. ANDERSON, SHAWN REGAN

O tom, jak výnosy z lovu podporují agentury, které brání divoká zvířata před pytláky

Když minulý měsíc zabil americký lovec milovaného zimbabwského lva Cecilia, stačilo to k vzednutí vlny všeobecného pohoršení. A detaily jsou ještě horší: lev byl údajně vylákan až za hranice národního parku a pak nelegálně zastřelen.

Po Cecilově smrti začala řada lidí vášnivě volat po zakázání lovu po celé Africe a tři americké aerolinky oznámily, že už

nebudou převážet lvy a další kusy významných afrických zvířat zastřelených lovci trofejí. Jenže tahle nešťastná epizoda bohužel ohrožuje roli, kterou má v boji za zachování divoké přírody legální a správně provedený lov.

Naprosto očekávatelně hned všeobecné nálady využili politici. Demokratický senátor Robert Menendez (New Jersey)

představil úpravu legislativy, která by zakázala jak dovoz, tak vývoz zvířat navržených na přidání do seznamu ohrožených druhů podle amerického zákona o ochraně živočišných druhů (U. S. Endangered Species Act).

A minulý říjen americká agentura pro ochranu přírody Fish and Wildlife Service (FWS) navrhla zanést do seznamu dru-

hů, kterým hrozí vyhynutí, právě afrického lva. Proces ještě není u konce – ale přes to by, pokud by prošel, zákon senátora Menendeze znamenal definitivní konec cestám Američanů za odlovem divokých lvů.

Ale opravdu by omezení trofejních lovů zachránilo krále zvířat? Nejspíš ne, a to ani podle FWS samotné: „Zodpovědný lov nemůže za to, že lvi vymírají,“ napsal její ředitel Dan Ashe potom, co agentura provedla poslední revizi svého seznamu. „A ve skutečnosti důkazy ukazují, že vědecky dobře podložené ochranné programy, ve kterých je sportovní lov dobře ošetřen, vlastně v dlouhodobém měřítku přežití druhů pomáhají,“ dodal. Podle výzkumů FWS lvům nejvíce škodí ničení jejich přirozeného prostředí, úbytek přirozené kořisti a rostoucí počet konfliktů mezi lidmi a lvy.

Plošné zakázání sportovního lovu nebo importu trofejí by tyhle problémy nevyřešilo. Když jsme u toho, vlastně by mohlo napáchat ještě větší škody. Jako příklad nám může posloužit Keňa, ve které v roce 1977 postavili veškerý lov divokých zvířat mimo zákon. Od té doby keňská populace velkých divokých zvířat poklesla podle Mika Norton-Griffithse, ekonoma specializovaného na divokou přírodu, o 60 až 70 %. Za půl století tak z 20 000 lvů zůstaly v Keni jen dva tisíce. A skoro stejné zákazy v Tanzanii a Zambii vedly k podobným výsledkům.

Sportovní lov je jedním ze způsobů, jak lokální obyvatelé profitují z nebezpečí, kte-

ré skýtá život v regionu s velkými divokými zvířaty. V Africe, a to nejvíce v severní části kontinentu, lov generuje ve výnosech přes 200 milionů amerických dolarů každý rok. V roce 2012 vyšla v recenzovaném vědeckém žurnálu PLOS One studie, která takové závěry potvrzuje: „Kdyby zmizely výnosy ze sportovního lovu, mohla by se snížit tolerance vůči divokým zvířatům ze strany těch, kteří na jejich legálním odstřelu profitují. A to by mohlo ohrozit financování protipašeráckých opatření.“

Afričané totiž berou divokou přírodu ne jako věc hodnou ochrany, ale spíše jako nebezpečí, které je nejlepší zlikvidovat nebo se mu vyhnout – divoká zvířata ničí jejich úrodu, obírají je o dobytek a někdy i zabíjejí. „Proč si Američané dělají větší starosti než my?“ vyjádřil se pro agenturu Reuters ve světle vlny hněvu okolo Cecilovy smrti jeden Zimbabwan. „Když nějaký lev nebo slon pozabijí několik vesničanů, nikoho to nevzruší.“

S odkazem na chicagské Field Museum a keňskou agenturu pro ochranu divoké přírody přinesl časopis New Scientist data, podle kterých každý lev sežere ročně dobytek v hodnotě 270 amerických dolarů. A takové ztráty jsou pro zemi s příjmem 1200 dolarů na hlavu katastrofické – nelze se pak divit, že by majitelé stád lvy raději střileli, než chránili.

I Andrew Loveridge, oxfordský výzkumník, který Cecilia studoval a vlastnoruč-

ně obojoval, uznává význam lovu: „Lov, jakkoliv jím mohou lidé opovrhovat, má v ochraně divokých zvířat svou roli,“ vyjádřil se pro BBC. A dodal, že v Africe čítá země chráněná kvůli lovu větší plochu, než mají národní parky. „Kdyby neexistovalo lovení, co by se s tou zemí stalo?“ ptá se Loveridge.

Lov také pomáhá shánět finance potřebné k udržení afrických chráněných území – například většinu financování Zimbabwe Park and Wildlife Management Authority, agentury zodpovědné za udržování národního parku Hwange (tedy toho, kde žil Cecil), obstarávají právě výnosy z legálního lovu. A pokud tenhle příjem zmizí, bude schopnost agentury adekvátně chránit divokou zvěř před pyláky zásadně omezená.

Ochrana lvů uspěje jen tehdy, když dodá místním dostatek důvodů, proč chránit jak zvířata samotná, tak jejich prostředí: zkrátka se jim to musí vyplatit. A pokud je prováděn odpovědně a legálně, sportovní lov je jedním ze způsobů, jak přežití lvů afrických zajistit.

Terry Anderson je senior fellow a bývalý prezident Property and Environment Research Center (PERC) v Montaně, senior fellow v Hoover Institution na Stanfordské univerzitě a autor knihy Free Market Environmentalism. Shawn Regan je ředitel publikací a fellow v PERC.

Druhý věk strojů napovídá, jak promění svět umělá inteligence

MAREK NUMERATO

„Žijeme v době úžasného pokroku v oblasti digitálních technologií. Naše generace zdědila více příležitostí ke změně světa než všechny generace před ní,“ praví se v upoutávce českého vydání knihy Druhý věk strojů (s podtitulem Práce, pokrok a prosperita v éře špičkových technologií). Autoři publikace Erik Brynjolfsson a Andrew McAfee působící na Massachusettském technologickém institutu však netrpí jednostranným pohledem na technologie, který by opomíjel negativní stránku tohoto fenoménu. Upozorňují i na řadu rizik s vládou technologií spojených a pokoušejí se najít řešení, která by předcházela možným problémům.

Brynjolfsson a McAfee ve svém díle nejprve demonstrují dynamičnost vývoje umělé inteligence a seznamují čtenáře s převratnými vynálezy, které zanedlouho opustí prostory laboratoří, aby posloužily

širokým vrstvám a zvýšily jejich blahobyt. Zamýšlejí se i nad tím, jak se odrazí vlna převratných vynálezů v ekonomice na společenském uspořádání a jak promění pracovní trh.

Věk aut bez řidiče a humanoidních robotů

Druhý věk strojů je nejvýznamnějším okamžikem od průmyslové revoluce, respektive prvního věku strojů, kdy stroje nahradily člověka v mnoha činnostech spojených s fyzickou prací. Ve druhé etapě, do níž právě vstupujeme, budou technologie člověka nahrazovat stále častěji i v oblastech spojených s duševní prací. Do druhého věku strojů nás podle autorů posouvají tři základní síly – stabilní exponenciální rozvoj počítačových technologií (který můžeme pozorovat třeba na zvyšující kapacitě pevných disků či paměťových karet), digitalizace (převádění informací a médií

na nuly a jedničky) a rekombinativní inovace (využití již zavedených inovací k ještě převratnější a cennější inovaci). V praxi pak druhý věk strojů reprezentují vynálezy, jako je auto bez řidiče, humanoidní robot nebo třeba software na rozpoznání řeči. Ještě nedávno jsme se s takovými věcmi stýkali pouze v literatuře a filmech z žánru science fiction. Dnes už jsou nám tyto produkty umělé inteligence k dispozici nebo je dělí maximálně pár let od uvedení na trh.

Od druhého věku strojů si autoři slibují snížení cen inovativních výrobků, zlepšení výsledků, zvýšení produktivity a efektivity v řadě hospodářských odvětví a zlepšení řady aspektů našeho života. Pravděpodobně nejpřevratnější změny by mohla digitální budoucnost nachystat jedincům s tělesným či smyslovým hendikepem. Již dnes dokážou 3D tiskárny vyrábět cenově dostupné náhradní končetiny a v nejbližší době by mohly technologie výrazně ulehčit život i lidem se sluchovým či zrakovým postižením tím, že jim smyslové vjemy zprostředkují v náhradní formě.

Umělo inteligenci ale lidé vnímají i jako ohrožení. Mnohé z nás možná připraví o práci. Ovšem nebude tomu tak ve všech oblastech. Autoři si všímají, že počítače nedokážou nahradit člověka dokonale. Vezměme si za příklad třeba novinářské řemeslo. Zatímco stroje budou schopny napsat článek a suplovat tak část práce redaktora, neporadí si již s výběrem příslušného článku. A pravděpodobně nebudou zcela použitelné v názorové rubrice, kde je důležitá osobnost autora. Polemika počítače číslo 1 s počítačem číslo 2 by nejspíš neměla takové kouzlo.

Složitý úkol zvládne robot jednoduše, s jednoduchým si neporadí

Knihy Druhý věk strojů přichází i s řadou návodů, jak ve věku technologické revoluce uspět. Doporučení má pro jednotlivce i celou společnost. Začneme nejprve s doporučeními pro jednotlivce. Nadějí, že si udržíme práci i v obklopení stále inteligentnějších strojů, nám zachovává tzv. Moravcův paradox. Ten popisuje u umělé inteligence zajímavou vlastnost. Totiž, že stroje zvládají jednoduše složitější věci, ale naopak jednoduché věci jsou pro ně složitější. Jinak řečeno lidé si poradili se sestavením počítače, který umí porazit velmistra v šachu nebo dokáže uspět ve vědomostní televizní soutěži. Ale sestavit robota, který by nám vyžehlil a nakoupil, se zatím jeví jako nepřekonatelný problém. Počítače nezvládají senzomotorické činnosti a podle autorů ani v nejbližší době nebudou. Kdo si chce tedy zajistit práci i do budoucna, měl by se zaměřit právě na činnost spojenou se senzomotorikou. Po kuchařích, zahrad-

ních, zubařích nebo ošetřovateli bude poptávka minimálně ještě několik desetiletí.

Další náповěda zní: snažte se s roboty držet krok a zkoumejte nejen to, jak oni mohou být nápomocni vám, ale především to, jak můžete být nápomocni vy jim. Podle dvojice z MIT se totiž naše výplata bude odvíjet od našich schopností pracovat s roboty. Vyhráno budou mít i ti, kdo najdou cestu, jak se stát doplňkem něčeho, co zlevňuje a je toho čím dál tím víc. Pokud jsem autory pochopil správně, doporučuji nám následovat třeba podnikatele, kteří se dokázali přizpůsobit (v dobrém slova smyslu) na vlně zájmu o chytré telefony, ať už jde o designery navrhuující pouzdra, výrobce externích baterií nebo vynálezce tyče pro pořizování selfie fotografií.

Další z individuálních doporučení směřuje ke vzdělávání. Rada „studujte pilně a používejte technologie“ může znít banálně. To ale neplatí o dalších tipech. Autoři nám radí využití samoorganizovaných výukových prostředí. Místo zdokonalování psaní, čtení a počítání, což je požadavek tradičních škol, doporučují ubírat se cestou rozvoje představitosti, komplexní komunikace a rozpoznávání vzorů v širokém rámci.

Společnost má nakopnout vzdělání, imigrace nebo „rozumné daně“

Ještě pestřejší je výčet doporučení adresovaných celé společnosti. První rada zní

Trenéři vs. telemarketéři

Pravděpodobnost, s jakou povede automatizace ke ztrátám pracovních míst v příštích dvou desetiletích, 2013

Rekreační terapeuté	0,3 %
Zubaři	0,4 %
Sportovní trenéři	0,7 %
Kněží	0,8 %
Chemičtí inženýři	2 %
Editoři	6 %
Hasiči	17 %
Herci	37 %
Zdravotní technici	40 %
Ekonomové	43 %
Komerční piloti	55 %
Strojníci	65 %
Zapisovatelé	81 %
Agenti v realitách	86 %
Techničtí autoři	89 %
Prodači v maloobchodě	92 %
Účetní a auditoři	94 %
Telemarketéři	99 %

Zdroj: The Economist podle C. Frey a M. Osborne: „The Future of Employment: How Susceptible are Jobs to Computerisation?“ (2013)

„učte děti dobře“, což obnáší například již zmiňované využívání technologií, slušné odměňování učitelů či prodloužení školního roku, které pomáhá dětem ze sociálně znevýhodněných rodin držet krok s ostatními vrstevníky. Druhá rada nabádá k restartu startupů. Autoři vnímají podnikání jako nejlepší způsob pro vytvoření nových pracovních míst a příležitostí. Novým firmám věří více než zaběhnutým, protože ty zaběhnuté pracovní místa postupně redukuje. Jinými slovy sázka na startupy znamená zajištění lepších podmínek pro vstup do podnikání. V tomto jsou autoři v souladu se široce sdíleným názorem mezi liberály, že by politici neměli sloužit firmám, které už dorostly do velkých rozměrů, a kupříkladu schvalovat v jejich prospěch zákony a regulace, jež mohou být likvidační pro „drobnější“ konkurenty. Rada číslo tři žádá propojení více lidí. Crowdsourcing jako moderní způsob dělby práce se již několikrát významně osvědčil při dosahování podnikatelských záměrů nebo vědeckých objevů. Propojení lidí napříč obory a světadily může vývoj dalších užitečných technologií urychlit. Rada číslo čtyři prosazuje podporu vědců a vládní podporu výzkumu. Přiznejme si, že čistě privátní financování vědy je v dohledné době nedosažitelným cílem. Za sebe dodávám, že když už tedy výzkum financuje vláda, měli bychom vyžadovat co nejvyšší efektivitu výstupů a být ostražití, aby nedocházelo k socializaci ztrát a privatizaci zisků. Brynjolfsson s McAfeem spojují podporu vědy i s potřebou reformy systému duševního vlastnictví. Ne že by autoři zavrhovali vymáhání zákonů o duševním vlastnictví jako třeba N. S. Kinsella, ale i tak je jejich přístup o míle napřed oproti západnímu politickému establishmentu. Zákon podle nich „musejí poskytnout dostatek ochrany duševního vlastnictví a tím podpořit inovaci. Neměly by jej však chránit přesměřili, aby inovaci nezpomalily.“ Třeba takové patenty na software podle nich v současné době poskytují příliš velkou ochranu. Pravdou je, že v tomto bodě mohli jít autoři více do hloubky a být konkrétnější. Zapáté vyzývají Brynjolfsson s McAfeem k modernizaci infrastruktury, což podle nich obnáší i otevřenost vůči nadaným lidem z celého světa. V imigraci vidí především příležitost, ze které může těžit celá americká společnost. Navrhují zjednodušení imigračního procesu a odměňování imigrantů za jejich úsilí konkrétně třeba v podobě udělení zelené karty k vysokoškolskému diplomu.

Podpora vzdělání či vědy nebo rozvoj infrastruktury samozřejmě něco stojí a je třeba ocenit, že autoři hledají cestu, kde na to vzít. Jejich šesté doporučení se zabývá daněmi. Konkrétně navrhuje placení

„rozumných daní“. Prosazují především Pigouovu daň čili zdanění nepříznivých vlivů dopadajících na okolí. Daní by tak mělo být zatíženo tovární znečištění či dopravní zácpy. Každý, kdo se ocitne v zácpě, podle autorů vytváří dodatečné náklady všem ostatním řidičům. Proto by měly být zácpy „zdaněny“ prostřednictvím mýtných bran. Dále navrhuje dvojice z MIT zdaňovat rentu a nižší zdanění práce kompenzovat zavedením daně z přidané hodnoty. Jejich cílem je tedy zabránit tomu, aby daň demotivovala člověka od práce, zároveň však hledají jiný zdroj příjmů pro státní pokladnu. Jsem ochoten přistoupit na to, že se jedná o pozitivní, nikoli však ideální posun oproti současnému stavu. Nemyslím si ani, že bychom měli autory za jejich jistě kontroverzní návrhy v daňové oblasti řadit k levicovému politickému spektru. Řízení ekonomiky politbyrem jednoznačně odmítají, protože v něm vidí zpomalení technologií. Jsou také pro, aby většina směny byla dobrovolná a stejně tak aby se cena většiny zboží upravovala podle relativní nabídky a poptávky.

Negativní daň místo nepodmíněného příjmu

Jedna z nejzajímavějších částí knihy se věnuje v současné době velmi populárnímu tématu základního nepodmíněného příjmu, tedy myšlence, že by každý jedinec dostával od státu stejnou pravidelnou peněžní dávku bez jakýchkoli podmínek. Řada lidí by nemusela pracovat, aniž by se musela obávat o základní materiální zabezpečení. V tom by se skrývalo řešení, pokud by došlo k naplnění nepříznivého scénáře, že pro určitou skupinu lidí v produktivním věku už nebude kvůli strojům práce. Autoři však velice správně namítají, že práce neosvobozuje člověka pouze od chudoby, ale také od nudy nebo neřesti. U dlouhodobě nezaměstnaných narážíme i na jiné problémy než na materiální nouzi. Více se jim hroubí vztahy, podlamuje zdraví a více inklinují k různým závislostem. Brynjolfsson s McAfeem proto upřednostňují negativní daň (dříve prosazovanou například Miltonem Friedmanem), která kombinuje zaručený minimální příjem s pobídkou k práci a navíc motivuje lidi k podávání daňového příznání. Funguje tak, že pokud člověk nedosáhne na dostatečný příjem (hranici určí vláda), dostane poměrnou část jako výplatu od vlády. Toto opatření by mohlo zajistit slušné životní podmínky i lidem z nejspodnějších pater majetkového rozvrstvení společnosti.

Druhý věk strojů se zabývá i možnými hrozbami pramenícími ze stále častějšího využívání umělé inteligence. Pozornost bychom měli věnovat riziku systémové nehody, kdy počáteční chyby mohou eskalovat do rozsáhlé katastrofy. Takovým příkladem může být třeba výbuch jaderné elektrárny. Úzce propojené systémy mohou být ale zneužity i zcela záměrně. Mohou se stát cílem špiónů, zločinců či teroristů. Jinými slovy, prýč jsou nedávné časy, kdy lidstvo nemělo schopnost zničit samo sebe. Umělá inteligence může takovému záměru zloduchů dobře posloužit. Kromě jednorázových a na první pohled viditelných katastrof může společnost ohrozit i rozsáhlá vlna sociální patologie, přeroste-li počet jedinců trpících sociální izolací, narušováním pozornosti nebo závislostí na hrách snesitelnou mírou.

Odpověď na otázku, jak výše uvedeným hrozbám předcházet, mi v knize trochu chyběla, což platí i o rozvedení tématu bezpečnosti a prevence kyberkriminality, které je s umělou inteligencí neodmyslitelně spojeno. Možné hrozby bych také doplnil o přírodní katastrofy či válečné konflikty. Přestože k nim může dojít zcela nezávisle na technologiích, velmi podstatné je, že by mohly vyřadit umělou inteligenci z provozu nebo dočasně zpomalit technologický vývoj.

I přes výše uvedené výtky patří Druhý věk strojů k nejlepším publikacím, které se zabývají jedním z nejdůležitějších fenoménů současnosti i blízké budoucnosti. Brynjolfsson s McAfeem své myšlenky podložili četnými výzkumy a daty, aniž by tím čtivost jejich díla jakkoliv utrpěla. Titul, který vyšel v tomto roce v nakladatelství Jan Melvil, mohu doporučit každému, kdo hledá odpověď na otázku, jakou proměnu můžeme očekávat v oblastech společnosti, ekonomiky, vzdělávání, trhu práce a výzkumu.

Eric Brynjolfsson, Andrew McAfee: Druhý věk strojů. Práce, pokrok a prosperita v éře špičkových technologií. Nakladatelství Jan Melvil Publishing 2015.

Marek Numerato je šéfredaktorem webzinu HumanAction.cz a členem redakční rady Laissez Faire

Být jenom nejlepší ve státní maturitě vám bude v životě k ničemu. Nabízíme víc.

ZVEME VÁS NA DNY OTEVŘENÝCH DVĚŘÍ
WWW.PORG.CZ

GYMNÁZIUM
A ZÁKLADNÍ
ŠKOLA

— PORG
— Libeň

— Nový
— PORG

— PORG
— Ostrava

